

Практика

Относно отчитането на блокирани парични средства за целите на нормативните изисквания за ликвидност на инвестиционните посредници (ИП) и управляващите дружества (УД)

Комисията за финансов надзор на основание чл. 9, ал. 1 ЗКФН оповестява следната практика по отношение на отчитането на блокирани парични средства за целите на нормативните изисквания за ликвидност на инвестиционните посредници и управляващите дружества.

При извършвани проверки на дейността на ИП и УД се установи, че някои от тях са учредявали залог върху вземане по депозитни сметки на собствени парични средства, вложени на депозит в кредитна институция и/или е сключван договор за финансово обезпечение отново въз основа на парични средства на ИП, вложени по депозитна сметка в кредитна институция. И в двата случая паричните средства са блокирани в полза на заемодателя - кредитната институция, като обезпечение по заем, предоставен от него на трето задължено лице.

Съгласно чл. 20 от Наредба № 35 за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници (Наредба № 35) и чл. 153 от Наредба № 44 от 20 октомври 2011 г. за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, инвестиционните дружества от затворен тип и управляващите дружества (в сила от 01.11.2011 г.) (Наредба № 44) инвестиционните посредници и управляващите дружества са задължени да поддържат ликвидни средства за покриване на текущите си задължения.

В Наредба № 35 са предвидени конкретни изисквания по отношение на ликвидните активи на ИП, а именно:

- съгласно чл. 20, ал. 1 от същата наредба ИП е длъжен да поддържа по всяко време парични средства и/или държавни ценни книжа в размер не по-малък от 50 на сто от текущите му задължения;

- съгласно чл. 20, ал. 2 от същата наредба средствата по ал. 1 могат да бъдат парични средства на каса или по разплащателни или депозитни сметки в банка, която не е в производство по несъстоятелност. Паричните средства по разплащателни или депозитни сметки в банка трябва да бъдат в размер не по-малък от 70 на сто от всички парични средства на ИП.

Съгласно разпоредбите на действащата към настоящия момент Наредба № 44, чл. 153, ал. 1 УД поддържа по всяко време минимални ликвидни средства, включващи парични средства на каса, по безсрочни и срочни влогове в банка, която не е в производство по несъстоятелност, държавни ценни книжа и ипотечни и общински облигации, които имат пазарна цена, в размер не по-малък от размера на текущите си задължения с падеж до 3 месеца. Съгласно чл. 153, ал. 2 от Наредба № 44 най-малко 90 на сто от паричните средства по чл. 153, ал. 1 от Наредба № 44 трябва да са по безсрочни и срочни влогове в банка.

При извършване на проверки на дейността на ИП и УД се установи също, че в случаите на ограничаване в разпореждането с паричните им средства възниква проблем при отчитането на капиталовата адекватност на инвестиционните посредници, съгласно разпоредбите на Наредба № 35 и за УД, които предоставят допълнителните услуги по чл. 202, ал. 2 от ЗППЦК, съответно по чл. 86, ал. 2 от ЗДКИСДПКИ, които следва да

приемат и прилагат правила за управление на риска и да разполагат с отдел/звено за управление на риска, съгласно изискванията на чл. 147 от Наредба № 44.

В резултат на действията на ИП и УД, които са учредили залог върху вземане по депозитни сметки на парични средства, вложени на депозит в кредитна институция и/или са сключили договор за финансово обезпечение върху собствените си парични средства, цитираните парични средства са станали неликвидни, тъй като посредникът или управляващото дружество не могат да се разпореждат с тях във всеки момент с цел изпълнение на задълженията си. В същото време блокираните парични средства са изложени на риск от усвояване на предоставената гаранция в резултат на необслужване на кредита от третото лице, което може да доведе до възникване на вземане на ИП или УД срещу третото лице, в чията полза е блокирана сумата. Поетият ангажимент от ИП или УД, в тези случаи следва да бъде отразен и при отчитане на рисковете, тяхното провизиране и предприемане на мерки за ограничаването им.

Настоящата практика се отнася за:

- Инвестиционните посредници, при изчисляване на ликвидността и капиталовата им адекватност;
- Управляващите дружества, при изчисляване на ликвидността и следене и отразяване на рисковите експозиции в Правилата за управление на риска на УД, което предоставя допълнителните услуги по чл. 202, ал. 2 от ЗППЦК, съответно по чл. 86, ал. 2 от ЗДКИСДПКИ.

С оглед на гореизложеното инвестиционните посредници и управлящите дружества при спазването на нормативните изисквания за ликвидност следва да:

- изключват при изчисляване на стойността на ликвидните средства от паричните си средства, всички парични средства, чието разпореждане във всеки един момент е ограничено, независимо дали са блокирани парични средства по разплащателни или депозитни сметки в кредитни институции или чието разпореждане е ограничено по някакъв друг начин;

- изключват от ликвидните си средства всички държавни ценни книжа, общински и ипотечни облигации, ако е съществува някакво ограничение в тяхното разпореждане;

- отразят във финансовите отчети, които представят в комисията за надзорни цели ограничението в разпореждането с паричните средства и с други активи, така че при проверката и анализа на представените отчети да е видно, че съществува такова ограничение;

- отразят във финансовите отчети, изготвени съгласно изискванията на Закона за счетоводството и оповестят в приложенията към финансовите отчети, които се публикуват стойността на паричните средства и другите активи, върху които има наложено ограничение в разпореждането, с цел потребителите на финансова информация да са информирани за финансовото състояние на инвестиционните посредници и управлящите дружества. Ограничението в разпореждането с паричните средства и другите активи от тези лица е информация за възникнали задължения в резултат на извършвана дейност, за възникване на рискове, свързани с бъдещи изходящи парични потоци, за възникване на бъдещи вземания от трети лица.

- вземат в предвид възникналата рискова експозиция за ИП и УД, в случай на ограничаване в разпореждането със собствени парични средства, която следва да се третира както следва:

- за ИП следва да се вземе в предвид при изчисляване на кредитния риск на насрещната страна и ако е приложимо при изчисляване на капиталовите изисквания за покриване на риска, свързан с големи експозиции;

- за УД следва да бъде отразена и следена въз основа на правилата за управление на риска, в т.ч. чрез методите за установяване и оценка на рисковете.

Настоящата практика е приета с Протокол N 19/05.04.2012 г. на заседание на КФН.